

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

A kiadvány a fontosabb hazai termékpályák 2020. évi piaci folyamatait mutatja be elsősorban az ártrendeken keresztül, de – a 2020. évi előzetes mennyiségi információk alapján – a keresleti és a kínálati oldalon bekövetkező alapvető változásokra is kitér. Emellett rövid kitekintést nyújt a következő évben várható tendenciákról is.

Módszer

Az összeállítás az AKI Piaci Árinformációs Rendszerének (PÁIR) adataira, valamint a különböző nemzetközi forrásokból származó árinformációkra, továbbá a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) termelési, iparstatisztikai és külkereskedelmi kimutatásaira támaszkodik. A világ- és európai keresleti és kínálati tendenciák jövőbeni alakulásának bemutatásához elsősorban a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), az Amerikai Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériuma (USDA) és az Európai Bizottság (EC) publikációit használtuk fel. A piaci folyamatok vizsgálata az anyagban egységes szerkezetben történik:

- Világ- és európai piaci tendenciák.
- Magyarországi piaci tendenciák:
 - kínálat alakulása, belföldi termelés, import és készletek;
 - kereslet alakulása, belföldi értékesítés, export.
- A piaci árak tendenciája: világszerte, uniós és magyarországi ártendenciák.

Eredmények

A gabonafélék (rizs nélkül) globális termelése a várakozások szerint 0,2 százalékkal, a felhasználása 1,6 százalékkal emelkedik a 2020/2021. gazdasági évben az előző szezonhoz képest. Magyarországon a 2019. évinél 7 százalékkal kevesebb, 5 millió tonna búzát takarítottak be 2020 nyarán, a betakarított terület 8 százalékkal 933 ezer hektárra zsugorodott, ugyanakkor a hektáronkénti hozam 1,5 százalékkal 5,4 tonna/hektárra nőtt. Kukoricából a terület 5 százalékos csökkenése ellenére (973 ezer hektár) és a hozam 7 százalékos növekedése (8,62 tonna/hektár) mellett 8,38 millió tonnát (+1 százalék) takarítottak be 2020-ban. Az étkezési búza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára a 2019. évit csaknem 7 százalékkal haladta meg 2020-ban, 55,8 ezer forint/tonna volt. A takarmánybúza termelői ára 11 százalékkal 53,1 ezer forint/tonnára, a takarmánykukoricáé 17 százalékkal 50,3 ezer forint/tonnára emelkedett.

A hét legfőbb olajmag (szójabab, gyapot, földimogyoró, napraforgó, repce, pálma, kopro) globális termését az egy évvel korábbinál csaknem 2 százalékkal többre, 563,5 millió tonnára becsülték a 2020/2021. gazdasági évre. Magyarországon az előző évinél 7,3 százalékkal nagyobb területről, 605 ezer hektárról 2,8 tonna/hektár (-9,2 százalék) termésátlag mellett csaknem 1,7 millió tonna (-2,3 százalék) napraforgómag betakarítására került sor 2020-ban. Repcemagot 307 ezer hektárról (+2,0 százalék) 2,8 tonna/hektár (-7,6 százalék) átlaghozammal takarítottak be, a termés 859 ezer tonna (-5,8 százalék) volt. Az ipari napraforgómag (magas olajsavas napraforgómaggal együtt) termelői ára 24,6 százalékkal 121,1 ezer forint/tonnára, a repcemagé 11,4 százalékkal 128,4 ezer forint/tonnára emelkedett egy év alatt.

A meghatározó piacelemző műhelyek a globális cukortermelés kismértékű emelkedésére vagy stagnálására számítanak 2020/2021. gazdasági évben: ABARES 182 millió tonna, ISO 169 millió tonna, F.O. Licht 180 millió tonna. Az Európai Unió (EU+UK) cukortermelése elsősorban a vetésterület zsugorodása miatt 12 százalékkal 15,4 millió tonnára csökkent a 2020/2021. gazdasági évben. Magyarországon 760 ezer tonna cukorrépat szedtek fel 2020-ban, ami 8 százalékkal kevesebb a 2019-ben betakarított mennyiségnél.

A sertéshús globális termelése 97,8 millió tonna volt 2020-ban, 4 százalékkal múltalul a 2019. évit. A globális sertéshúsexport 16 százalékkal, az import 23 százalékkal nőtt. A magyarországi sertésárak az előző évekhez hasonlóan 2020-ban is követték az uniós árak tendenciáját, elsősorban a németországi árak változása hatott a hazai piacra. A vágósertés termelői ára 541 forint/kilogramm hasított meleg súly volt 2020-ban, 2 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A csirkehús globális termelése 1,5 százalékkal 100,8 millió tonnára emelkedett 2020-ban az előző évihez képest. A világ csirkehúsexportja 1 százalékkal 12 millió tonnára nőtt. Magyarországon a vágócsirke elősúlyos termelői ára 2,1 százalékkal 254 forint/kilogrammmra csökkent 2020-ban a 2019. évihez képest. Az Európai Unió tojástermelése 6,3 millió tonnát tett ki 2020-ban, nem változott számottevően az egy évvel korábbihoz képest. Magyarországon az étkezési tojás (M+L) csomagolóhelyi értékesítési ára 8,5 százalékkal volt magasabb 2020-ban az egy évvel korábbinál.

A marhahús globális termelése 60,4 millió tonna volt 2020-ban, 2 százalékkal csökkent az előző évihez képest. A világ marha- és borjúhúsexportja 4 százalékkal mérséklődött, míg marhahúsimportja 3,6 százalékkal emelkedett. Az EU-ban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,54 euró/kg hasított hideg súly volt 2020-ban, 1,7 százalékkal csökkent az előző évi átlagárhoz képest, Magyarországon a vágómarha termelői ára csaknem 1 százalékkal mérséklődött.

A juhhús globális termelése 16 millió tonna volt 2020-ban, nem változott számottevően az előző évihez képest. Az unió juh- és kecskehústermelése 3 százalékkal 570 ezer tonnára mérséklődött, míg a könnyű bárány ára euróban kifejezve 5,6 százalékkal emelkedett. Magyarország 11 százalékkal kevesebb bárányt exportált, a vágóbárány termelői ára 14 százalékkal haladta meg 2020-ban az egy évvel korábbit.

A tejtermékek világkereskedelmét meghatározó országok tejtermelése 2 százalékkal bővült 2020-ban az előző évihez képest. A nyerstej ára nemzeti valutában kifejezve Magyarországon 5 százalékkal, Új-Zélandon 2 százalékkal emelkedett, míg az EU-ban és az USA-ban egyaránt 2 százalékkal csökkent. Magyarországon a vizsgálatba vont tejtermékek feldolgozói értékesítési ára 2020-ban átlagosan 6 százalékkal volt magasabb a 2019. évinél.

Magyarország zöldségtermése az előző évihez hasonlóan 1,5 millió tonna körül alakult 2020-ban is. Magyarország zöldség-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, dinnyével együtt) a behozatal növekedése és a kivitel csökkenése miatt negatív volt és romlott 2020-ban az előző évihez képest. A zöldségfélék termelői árindexe 2020-ban 9,9 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagybani Piacon az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

A 2019. évi gyenge termés után 2020-ban a kedvezőtlen időjárás miatt további 20 százalékkal 585 ezer tonnára csökkent a gyümölcsstermés. Magyarország gyümölcs-külkereskedelmi egyenlege (friss, fagyasztott, déligyümölccsel együtt) negatív maradt

és romlott 2020-ban az egy évvel korábbihoz viszonyítva mivel az importvolumen 9 százalékkal nőtt, míg az exportvolumen 10 százalékkal csökkent. A kínálat csökkenése miatt a gyümölcsfélék termelői árindexe 2020-ban 72,5 százalékkal emelkedett a Budapesti Nagybani Piacon az előző évihez képest.

A világ bortermelése (szőlőlé és szőlőmust nélkül) 258 millió hektoliter volt 2020-ban, 1 százalékkal nőtt a 2019. évihez képest, az unióban 159 millió hektoliter bort (+5 százalék) állítottak elő. Magyarországon 58,3 ezer hektár ültetvényről 419 ezer tonna borszőlőt szüreteltek, ebből 2,9 millió hektoliter seprős újbort fejtettek 2020-ban (+21 százalék). A belföldön értékesített földrajzi jelzés nélküli és oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott borok feldolgozói értékesítési ára 10 százalékkal volt magasabb 2020-ban, mint egy évvel korábban, az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott borok átlagára 27 százalékkal emelkedett.

SUMMARY

Introduction

This publication discusses the market developments of the most important agricultural commodities in 2020, mainly by presenting price trends. Based on preliminary quantitative information from 2020, it describes the fundamental changes of supply and demand. In addition, it gives short forecasts on next year's prospective trends.

Methodology

The analysis is based on the price information and data of the Market Price Information System managed by the Institute of Agricultural Economics, from various Hungarian and international sources, and from the production, industrial statistics and external trade reports of the Hungarian Statistical Office (KSH). The publications of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), of the Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO), of the United States Department of Agriculture (USDA) and of the European Commission (EC) were utilised to present the prospective supply and demand trends in Europe and worldwide. The demonstration of the market processes was carried out according to the following structure:

- Global and European market trends.
- Market trends in Hungary:
 - supply, domestic production, imports and stocks;
 - demand, domestic sales, exports.
- Market price trends: worldwide, in the European Union (EU) and in Hungary.

Results

According to preliminary data, world cereals production (excluding rice) increased by 0.2 per cent, and the level of utilisation by 1.6 per cent in the 2020/2021 marketing year compared to the previous season. Owing to the 8 per cent decline in the harvested area (933 thousand hectares) and the 1.5 per cent gain in average yields (5.4 tonnes per hectare), 5 million tonnes of wheat were harvested in Hungary in 2020, 7 per cent less than last year. Maize production in 2020 grew to 8.38 million tonnes (+1 per cent), owing to the higher average yield (by 7 per cent to 8.62 tonnes per hectare), despite of a 5 per cent decrease in the area (to 973 thousand hectares). The producer price of milling wheat increased by 7 per cent to HUF 55.8 thousand per tonne, for feed wheat it went up by 11 per cent to HUF 53.1 thousand per tonne, for feed maize it increased by 17 per cent to HUF 50.3 thousand per tonne in 2020.

World production of the seven most important oilseeds (soybean, cottonseed, groundnut, sunflower seed, rapeseed/canola, palm kernel and copra) was estimated to be 563.5 million tonnes in 2020/2021, 2 per cent higher than the previous marketing year's level. In Hungary, the harvested area of sunflower seed was 605 thousand hectares in 2020, 7.3 per cent above last year's area. The low average yield of 2.8 tonnes per hectare (-9.2 per cent) resulted in 2.3 per cent lower production compared to 2019 (1.7 million tonnes). The area of rapeseed was 307 thousand hectares in 2020, 2.0 per cent above last year's area. The average yield of 2.8 tonnes per hectare was 7.6 per cent lower than the level in 2019; thus 859 thousand tonnes of rapeseed (-5.8 per cent) were harvested in 2020. The producer price of sunflower seed (including high oleic sunflower seed) was

24.6 per cent higher (HUF 121.1 thousand per tonne) in 2020 than in 2019, while for rapeseed it increased by 11.4 per cent to HUF 128.4 thousand per tonne.

The relevant market analyst workshops expected a small increase or a stagnation in the global production of sugar in the 2020/2021 marketing year: ABARES: 182 million tonnes, ISO: 169 million tonnes and F.O. Licht: 180 million tonnes. Sugar production in the European Union (EU+UK) decreased by 12 per cent to 15.4 million tonnes in the 2020/2021 marketing year, mainly due to the decline in the sown area. In Hungary, 760 thousand tonnes of sugar beet were harvested in 2020, 8 per cent lower than in 2019.

Global pork production was 97.8 million tonnes in 2020, 4 per cent lower than in the previous year. Global pork exports rose by 16 per cent and imports by 23 per cent. As in previous years, Hungarian pork prices in 2020 followed the trends of prices in the EU, mainly the change in German prices influences on the domestic market. The pig producer price was HUF 541 per kilogram warm carcass weight in 2020, having decreased by 2 per cent in one year.

Global chicken meat production rose by 1.5 per cent to 100.8 million tonnes in 2020 compared to the previous year. World chicken meat exports rose by 1 per cent year-on-year to 12 million tonnes. In Hungary, the producer price of slaughter chickens decreased by 2.1 per cent to HUF 254 per kilogram in 2020 compared to 2019. In the EU, egg production was 6.3 million tonnes in 2020, not significantly changed compared to the previous year. In Hungary, the sales prices of eggs were 8.5 per cent higher in 2020 than in 2019.

Global beef production was 60.4 million tonnes in 2020, 2 per cent lower than in the previous year. World beef and veal exports dropped by 4 per cent, while global imports rose by 3.6 per cent compared to the previous year. In the EU, the price of 'R3' class young bulls was EUR 3.54 per kilogram cold carcass weight in 2020, a decrease of 1.7 per cent compared to the previous year, in Hungary cattle producer prices decreased by 1 per cent in 2020.

Global sheep meat production was 16 million tonnes in 2020, not significantly changed compared to the previous year. Sheep and goat meat production in the EU decreased by 3 per cent to 570 thousand tonnes in 2020, while the price of light lambs in EUR went up by 5.6 per cent. Hungary sold 11 per cent less lambs on the international market than one year earlier, the price of lambs in HUF rose by 14 per cent.

Among the key players in the global dairy market the milk production increased by 2 per cent in 2020 compared to the previous year. The raw milk price in national currency increased in Hungary by 5 per cent, in New Zealand by 2 per cent, while in the EU and in the USA it decreased by 2 per cent. The wholesale price of surveyed dairy products in Hungary was an average 6 per cent higher in 2020 compared to 2019.

Vegetable production in Hungary was around 1.5 million tonnes in 2020, similar to the 2019 production. Hungary's foreign trade balance in vegetables (fresh, frozen, melons included) was negative and worsened in 2020 compared to the previous year, due to the increase of imports and the decrease of exports. At the Budapest Wholesale Market, the producer price index of vegetables increased by 9.9 per cent compared to the previous year.

In Hungary, after the weak harvest in 2019, due to the unfavourable weather, fruit production decreased by further 20 per cent to 585 thousand tonnes in 2020. Hungary's foreign trade balance in fruits (fresh, frozen, tropical fruits included) remained

negative and worsened in 2020 compared to the previous year, because the imports volume increased by 9 per cent while exports volume decreased by 10 per cent. At the Budapest Wholesale Market, the producer price index of fruits grew by 72.5 per cent in 2020 compared to the previous year.

World wine production (excluding juice and musts) was 258 million hectolitres in 2020, increased by 1 per cent compared to 2019, EU wine production (excluding juice and musts) was 159 million hectolitres (+5 per cent) in 2020. In Hungary 370 thousand tonnes of wine grapes were harvested in 2020 from 58.3 thousand hectares of vineyards, from which 2.5 million hectolitres (-9 per cent) of new wine were made. The processors' sale prices of wines without geographical indication and wines with protected geographical indication (PGI) increased by 10 per cent in 2020 compared to the previous year, the average price of wine with protected designation of origin rose by 27 per cent.